

Remissvar

Dnr 2020–359

3 november 2020

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Riskskatt för vissa kreditinstitut

Fi2020/03725/S1

STÄLLNINGSTAGANDE

Konjunkturinstitutet ställer sig delvis positivt till förslaget. En ökad beskattning av kreditinstitut kan motiveras av de indirekta kostnader för samhället som uppstår vid fallissemang hos systemviktiga kreditinstitut. Dessutom står Konjunkturinstitutet fast vid ställningstagandet att undantaget från mervärdesbeskattning ger finansiell verksamhet en skattefördel relativt annan verksamhet. Argumenten för ökad beskattning av finansiell verksamhet beskrivs utförligare i Konjunkturinstitutets svar på remissen ”Skatt på finansiell verksamhet” från 2017.¹

Skattens föreslagna utformning bidrar dessutom till ökad konkurrens på bankmarknaden. Den kan också bidra till att öka bankernas upplåning via nedskrivningsbara skuldinstrument, vilket underlättar för ett eventuellt resolutionsförfarande. Konjunkturinstitutet ser också fiskala fördelar med förslaget. Fördelen är att andra skatter, allt annat lika, kan reduceras om förslaget genomförs, vilket minskar de välfärdsförluster som dessa andra skatter medför.

Det finns dock även samhällsekonomiska kostnader förknippade med förslaget. Kostnaderna härrör från snedvridningen av konkurrensen på kreditmarknaden mellan olika finansieringsformer och mellan större och mindre kreditinstitut. Samtidigt som förslaget gynnar konkurrensen, så leder det till mindre stordriftsfördelar inom bankväsendet vilket medför effektivitetsförluster. Det kan också leda till ökad inofficiell låneförmedlingsaktivitet, som medför välfärdsförluster.

Konjunkturinstitutet föreslår att lagtexten kring undantagande av efterställda skulder i skattebasen förtydligas (7 §, punkt 2, i förslag till lag om riskskatt för vissa kreditinstitut).

FÖRDELAR MED FÖRSLAGET

En riskskatt för vissa kreditinstitut minskar den skattefördel som mervärdesbeskattningen ger finansiell verksamhet relativt annan verksamhet och ökar därmed likformigheten i beskattningen. Att efterställda lån undantas från beskattning kan medföra fördelar för resolutionsprocessen, eftersom det ökar incitamenten för kreditinstituten att öka sin egen finansiering genom efterställda lån. Eftersom efterställda lån ingår i de för bankerna nedskrivningsbara skulderna så innebär detta, allt annat lika, att andelen nedskrivningsbara skulder ökar.

¹ Se remissvar ”Skatt på finansiell verksamhet”, Konjunkturinstitutet, 2017-02-15. Tillgänglig på www.konj.se/om-ki/remissvar.html.

Det i sin tur underlättar för resolutionsmyndigheten att vid behov genomföra nedskrivningar och åstadkomma en ordnad resolutionsprocess för banken vid ett eventuellt fallissemang.

Eftersom skatten premierar mindre koncerner bidrar den också till att upprätthålla högre konkurrens på bankmarknaden. Incitamenten till att genomföra fusioner minskar, och sannolikheten att mindre kreditinstitut konkurreras ut blir mindre.

NACKDELAR MED FÖRSLAGET

Förslaget påverkar konkurrensen mellan stora och små kreditinstitut, liksom mellan kreditinstitut och andra former av låneförmedling, exempelvis privata lån. Det finns ofta stordriftsfördelar inom kreditväsendet som ger upphov till högre arbetsproduktivitet i större koncerner. Genom att premiera mindre företag reduceras stordriftsfördelarna och arbetsproduktiviteten kan påverkas negativt i branschen. Men effekten är sannolikt inte särskilt stor. De negativa effekterna på stordriftsfördelarna av skatten kan dock minskas om miniminivån på 150 miljarder kronor i skulder sänks. En sådan sänkning skulle dock motverka de positiva konkurrens effekter som förslaget har.

Förslaget kommer också att leda till en viss ökning av privat långivning på bekostnad av utlåning via kreditinstitut. Även denna förskjutning torde leda till välfärd förluster för samhället eftersom kreditinstitut i regel har en mer resurssnål process för låneförmedling än vad enskilda har. Kreditinstituten spelar också en viktig roll i att sprida och hantera riskerna med låneförmedlingen. Så länge skatten är på den förhållandevis låga nivå som föreslås torde dock ökningen av privat låneförmedling vara ganska liten.

De flesta skatter medför samhällsekonomiska kostnader, eftersom utbudet och efterfrågan på varor och tjänster kan påverkas av skatten på ett sätt som inte är önskvärt. Riskskatten påverkar framförallt efterfrågan och utbudet på låneförmedlingstjänster via kreditinstitut. Men eftersom priset på lån till stor del bestäms av Riksbanken via reporäntan så kan troligtvis de negativa effekterna av riskskatten på investeringsnivån till viss del neutraliseras av en sänkt reporänta, åtminstone ifall riskskatten är satt på ungefär den nivå som föreslås. De samhällsekonomiska kostnaderna som kommer via riskskattens effekt på utbud och efterfrågan torde därför vara mindre än för många andra skatter. Om förslagets genomförande i sin tur innebär att andra skatter kan sänkas (eller att ett eventuellt behov av skattehöjningar kan undvikas) så kan en viss samhällsekonomisk vinst sammantaget uppstå.

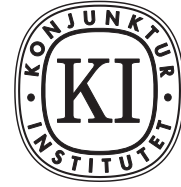
Sammantaget finns det både nackdelar och fördelar med förslaget. Konjunkturinstitutet bedömer att fördelarna överväger nackdelarna såsom förslaget är utformat.

OTYDLIG HÄNVISNING TILL RESOLUTIONSLAGEN

7 § punkt 2, i förslag till lag om riskskatt för vissa kreditinstitut bör förtydligas enligt följande (ändringar fetmarkerade)

*2. andra skulder som avses i 21 kap. 15 § **2 a och 2 b samt 3 a och 3 b** lagen (2015:1016) om resolution.*

Annars är det otydligt vilka delar av 15 § 2 som avses.

BESLUT

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Erik Glans.

Urban Hansson Brusewitz